

יום מחתרות

פעילות כלל פנימייתית

במסגרת הנושא השנתי "שרים היסטוריה", התקיים ב"אחוזת שרה" יום חוויתי בנושא מחתרות. הפעילות נערכה בתחנות שפעלו במוקדים שונים ברחבי הפנימיה. כל תחנה הופעלה ע"י מדריך שקיבל מראש הסבר על התחנה שלו.

פעילות זו יכולה להתאים גם לקראת יום העצמאות.

משך הפעילות בכל תחנה כ- 15-20 דקות. כל קבוצה קיבלה דף עם מיקום התחנות ולו"ז ההגעה לכל אחת מהן.

בכדי להעשיר את הילדים בידע לקראת הפעילות, אחד מראשי הצוותים הכין הצגת הנותנת רקע לנושא. ההצגה הוסרטה וכל הילדים צפו בסרט בפתיחת היום. (מצורף לינק לצפייה).

לאחר הקרנת הסרטון כל קבוצה פנתה לתחנה הבאה עפ"י הלו"ז שחולק למדריכים.

הצעות לתחנות:

סליק – השלם את המילים החסרות.

חומרים:

- 2 לוחות cloze - קטע השלמה ובו מידע על הסליקים. במקום המילים החסרות מדביקים סוגים שונים של כלי נשק וציווד צבאי.
- 2 סטים של כרטיסיות כלי נשק תואמות, עליהן כתובות המילים החסרות. (אפשר להוסיף כרטיסיות של "מסיחים", שתמונתן לא מופיעה בלוח)

הכנה:

- מצמידים 2 שולחנות, מכסים במפה כהה ויש לנו "סליק"...
- את כלי הנשק עם המילים החסרות מחביאים בסליק, כל סט מתחת לשולחן אחר כשהמילים מוסתרות כלפי מטה.

מהלך הפעילות:

מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות מתחרות. לכל קבוצה לוח cloze. המטרה היא להשלים את המילים החסרות לפני הקבוצה המתחרה. המשחק מתנהל כך שכל קבוצה שולחת נציג אל הסליק לחפש את כלי הנשק שב - cloze ולהצמיד אותה למקום המתאים.

מנצחת - הקבוצה שהשלימה ראשונה את הלוח.

קטע ה- CLOSE (כולל תשובות)

סליק הוא כינוי ל**מחבוא** מתקופת המחתרות.
המחטרות השתמשו בסליקים כדי להחביא **נשק**
ומסמכים סודיים מפני ה**בריטים**.
השלטון הבריטי לא הצליח לתת **הגנה** למתיישבים
מפני **התקפות** הערבים.
הם סיפקו לכל ישוב רק **12** רובים.
לכן בנו אנשי המחתרת **סליקים**, אספו נשק לא חוקי
והטמינו אותו במחבואים **הרחק** מעיני הבריטים.
הסליקים היו במקומות נסתרים מאחורי **ארונות**,
מתחת ל**רפתות**, מתחת ללול **תרנגולות** ואפילו בתוך
בית **כנסת**.

מסלול מכשולים - פעילות המחברות, השלמת פאזל

הכנה:

מעמידים שני מסלולי מכשולים במרחק זה מזה. בקצה אחד של המסלול מניחים את חלקי הפאזל ובקצה השני מניחים את לוח הבסיס של הפאזל.

חומרים:

- 2 פאזלים גדולים. על בסיסו של הפאזל שמות המבצעים והפעולות שבוצעו ע"י המחברות ועל החלקים תמונות של הפעולות בהתאמה. חיבור כל החלקים/ המחברות יוצר את סמל צה"ל.
- 2 מנהרות ג'ימבורי, טבעות/ חישוקים, חבל מתוח או מכשולים אחרים כידי הדמיון והקיים בפנימייה...

מהלך הפעילות:

מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות מתחרות. כל קבוצה עומדת בקצהו של אחד המסלולים. מטרת כל קבוצה להרכיב את הפאזל במהירות, לפני הקבוצה המתחרה. כל אחד בתורו עובר במסלול עם חלק אחד של פאזל במטרה להתאים אותו למקומו בלוח שנמצא בסוף המסלול.

מנצחת הקבוצה הראשונה שהשלימה את הפאזל ויצרה את סמל צה"ל.

"ליל הגשרים"

פיצוץ של 9 גשרים
ששימשו מעבר
לבריטים.

"ליל הרכבות"

פיצוץ מסילות הרכבת
של הבריטים.

פיצוץ מלון
המלך דוד

שם שהו אנשים חשובים
ומפקדים בריטיים.

פיצוץ חומת
כלא עכו

ושחרור אסירים מאצ"ל
ולח"י.

התקפת שדות
תעופה בריטיים

פיצוץ 29 מטוסים.

התקפה על
משטרת רמת גן

כדי להשיג נשק
ותחמושת.

התקפת על בתי
מלאכה של
הרכבת בחיפה.

פיצוץ בניין
העירייה ביפו

שהייתה המפקדה
של ערב"י יפו.

פיצוץ תחנת רדאר בריטי

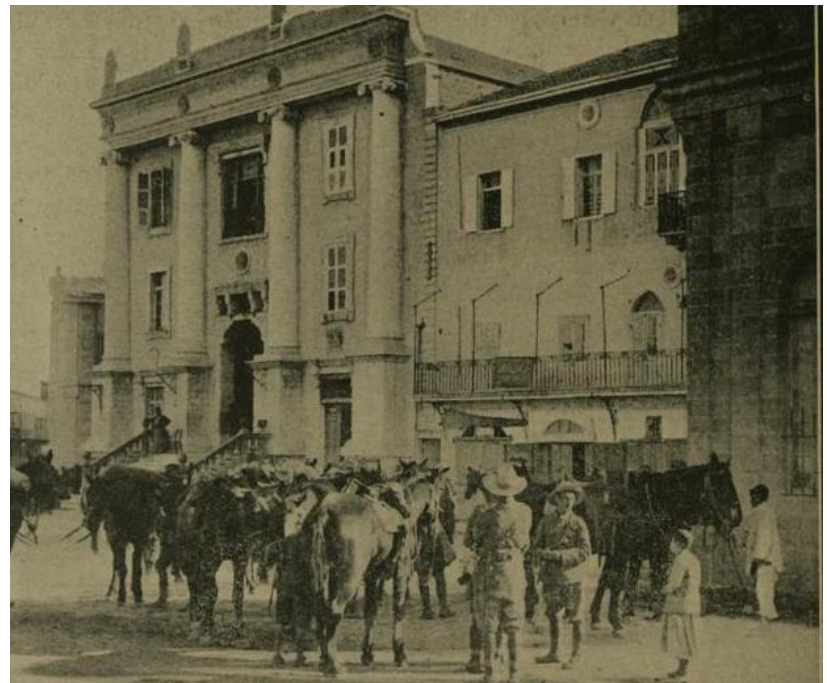
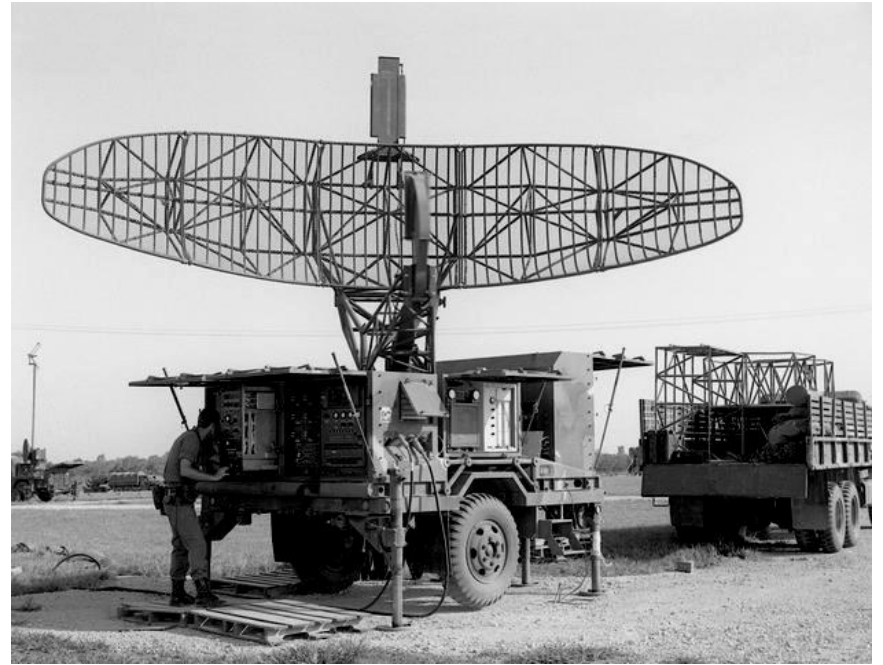
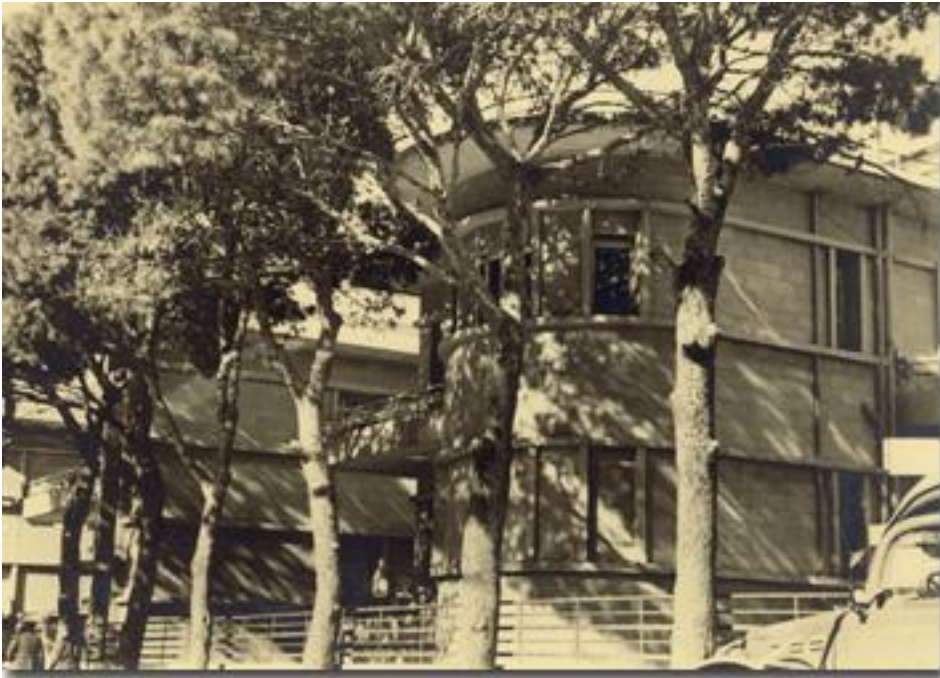
ששימש לגילוי ספינות
מעפילים.

פיצוץ משרדי העלייה הבריטיים

בגלל ההתנגדות הבריטית
להעלות יהודים לארץ.

©"ילדים בסיני – המועצה לילד החוסה", המרכז החינוכי ב"אחוזת שרה"

חומה ומגדל

חומרים:

- אבני קפלה
- כרטיסי דגמים של "חומה ומגדל"

מהלך הפעילות:

מספרים לילדים על מבצע "חומה ומגדל".

מחלקים את הקבוצה לזוגות. כל זוג מקבל כרטיס דגם ואבני קפלה.

על הזוגות לבנות כמה שיותר מהר את דגם ה"חומה ומגדל" בדיוק כפי שהוא מופיע בכרטיס, לפני ש"הבריטים" יגלו ויעצרו אותם...

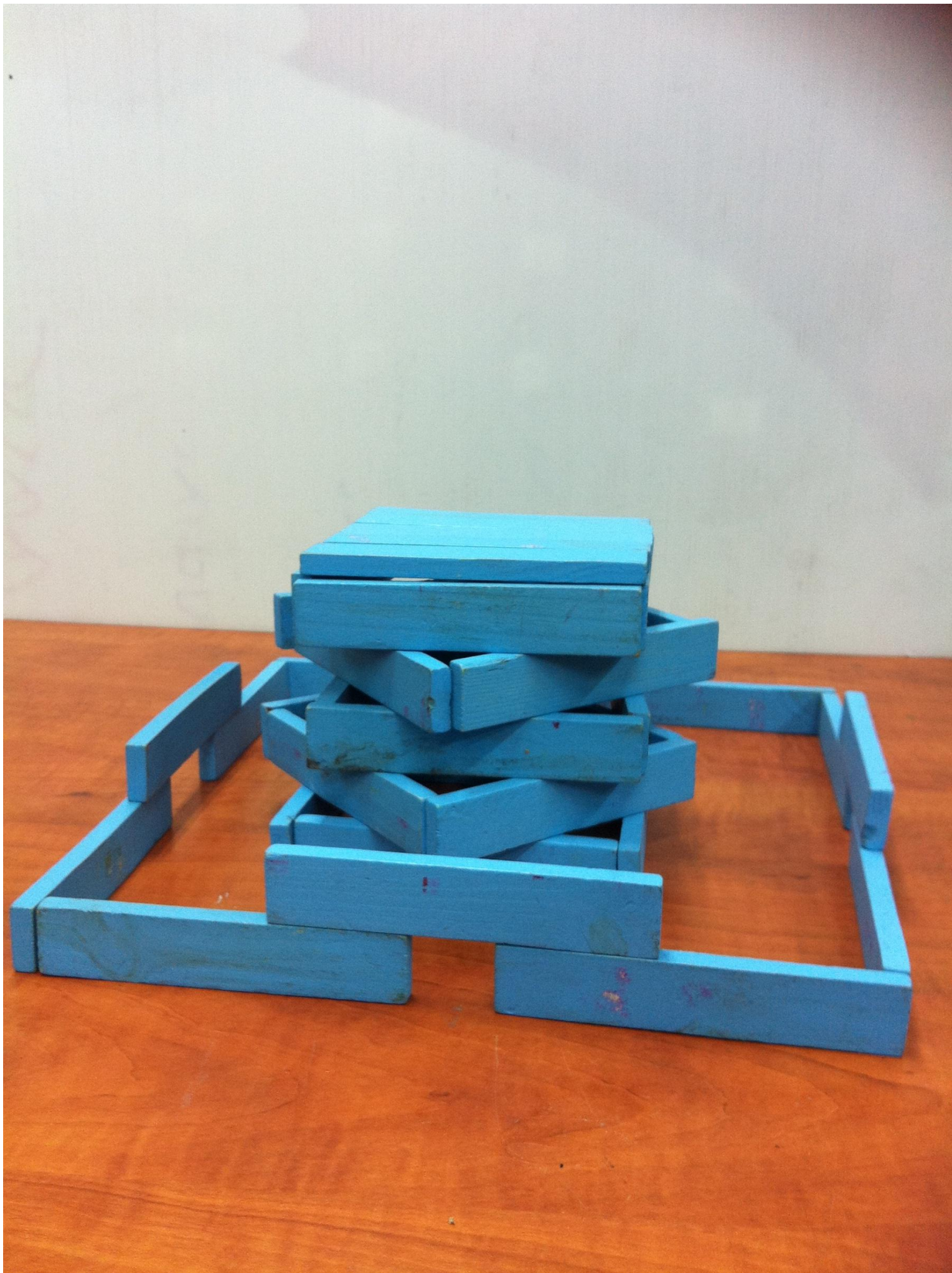
‘חומה ומגדל’ הוא כינוי למבצע התיישבות בתקופת המחתרות.
הבריטים בספר הלבן הגבילו את היהודים ולא הרשו להקים
ישובים חדשים.

בתגובה לכך יזם ארגון ההגנה את מבצע ‘חומה ומגדל’.
הרעיון היה לנצל את החוק העות’ומני שאמר: ‘לא הורסים בית
עם גג’ ולהקים ישובים במהירות.
לפעמים תוך לילה אחד הוקם ישוב.

היו מכינים מראש את החומרים: קרשים, גדר תיל, חצץ ועוד.
בליל ההקמה הוקם מגדל וסביבו גדר כבסיס ליישוב שיתפתח
בעתיד – ומכאן השם ‘חומה ומגדל’.

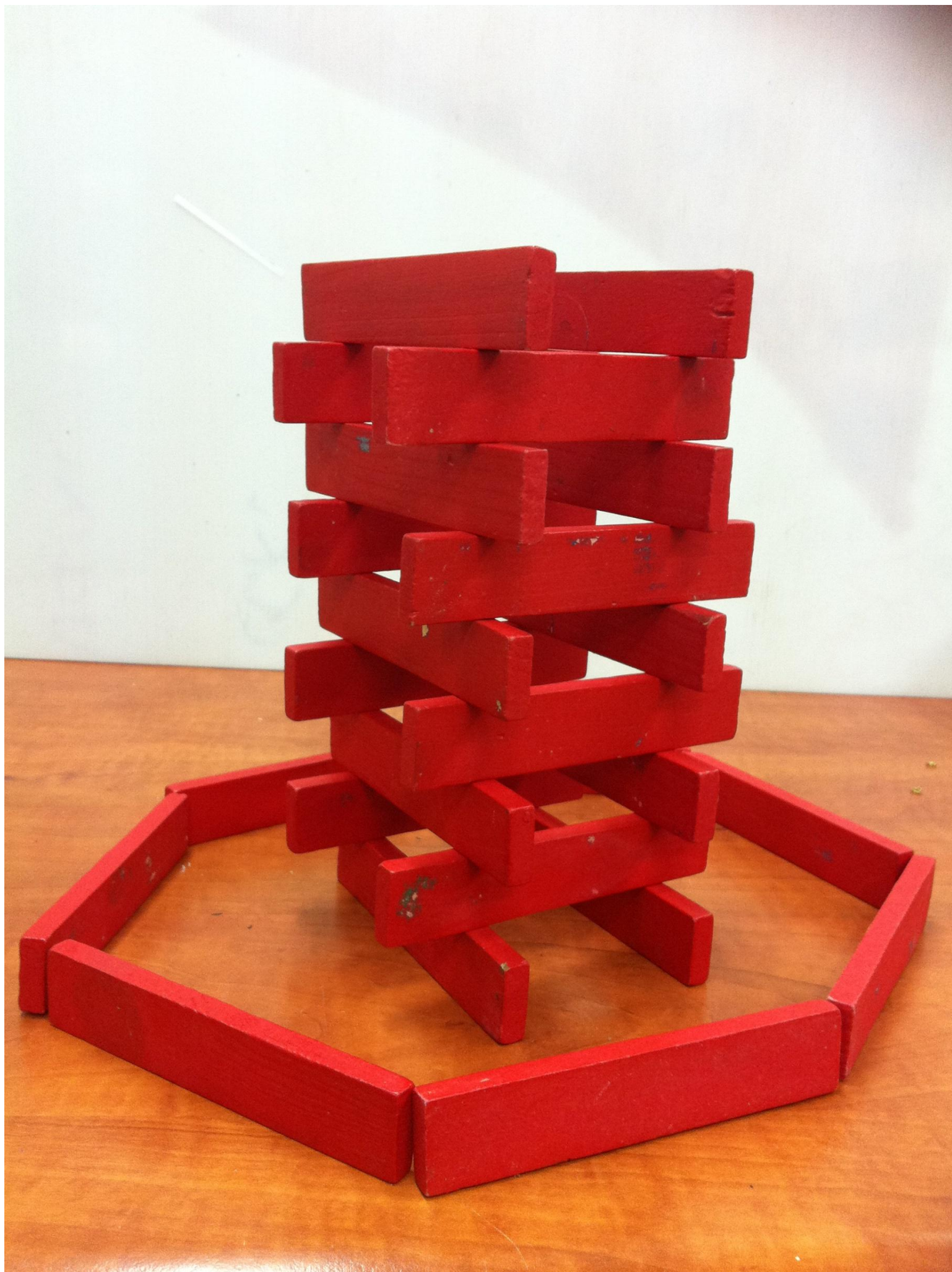
אחרי שהיהודים שמעו על תכנית החלוקה שאומרת ששטחה
של ארץ ישראל תחולק בינינו לבין הערבים הם הזדרזו להקים
עוד ועוד ישובים כדי להשתלט על כמה שיותר שטח.
בדרך זו הוקמו 52 ! ישובים.

עליכם להקים את המבנים הבאים בזמן קצוב לפני שהבריטים
יגלו אתכם.

©"ילדים בסיכוי - המועצה לילד החוסה", המרכזיה החינוכית ב"אחוזת שרה"

©"ילדים בסיכוי – המועצה לילד החוסה", המרכזיה החינוכית ב"אחוזת שרה"

©"ילדים בסיכוי – המועצה לילד החוסה", המרכזיה החינוכית ב"אחוזת שרה"

מאיזה מחתרת אתה? - מסדר זיהוי

הכנה:

תולים מראש את הדמויות הממוספרות על קירות החדר

חומרים:

- 16 דמויות מבריסטול/פוליגל, על כל דמות משפט.
- כיסויים ממוספרים למשפטים שעל הדמויות
- 2 סטים של 16 ראשים עליהם כתובות שמות המחותרות השונות. סט בצבע שונה לכל קבוצה.

מהלך הפעילות:

מחלקים את הקבוצה ל 2 קבוצות מתחרות. לכל קבוצה נותנים סט של 16 ראשים. כל קבוצה בתורה בוחרת דמות (עפ"י המספר המופיע עליה), המדריך מסיר את הכיסוי וקורא את המשפט ש"נאמר" ע"י הדמות. על הילדים לזהות מיהו אומר המשפט, האם הוא איש הגנה, אצ"ל או לח"י?! קבוצה שזיהתה ניגשת להצמיד לדמות את הראש עם שם המחותרת המתאימה. לבסוף, סופרים את הראשים של 2 הקבוצות ומנצחת הקבוצה בעלת הצבע השולט...

מאיזה מחתרת אתה? - דף היגדים ופתרונות

1. "ישראל מפסידה תומכים בגלל פעילותכם" - הגנה
2. "שמנו הוא ארגון צבאי לאומי." - אצ"ל
3. "הסמל שלנו הוא 2 אצבעות - סמל לשבועת אמונים." - לח"י
4. "גם בזמן מלחמת העולם השנייה נילחם בבריטים." - לח"י
5. "סמלנו הוא מפת ארץ ישראל השלמה ורובה." - אצ"ל
6. פרשנו מההגנה כי נמאס לנו ממדיניות ההבלגה. צריך להילחם! - אצ"ל
7. "שמנו הוא לוחמי חירות ישראל." - לח"י
8. "רק כך, מסמלת את האמונה שיש רק דרך אחת להשגת המטרה." - אצ"ל
9. "אנחנו אמנם המחתרת הקטנה ביותר אך אין זה אומר שאנחנו לא צודקים." - לח"י
10. "שתי גדות לירדן זו שלנו וזו גם כן." - אצ"ל
11. "אתם פועלים בניגוד לדעת השלטון." - לח"י
12. "אפשר להשיג את תמיכת הבריטים ע"י שכנוע." - הגנה
13. "אתם פועלים בדרך לא מוסרית." - הגנה
14. "הסמל שלנו הוא חרב וענף של זית." - הגנה
15. "אנחנו מאמינים שצריך לשתף פעולה עם הבריטים." - הגנה
16. "היינו המחתרת הראשונה מבין השלוש." - הגנה

דוגמא לדמויות

"ישראל

מפסידה

תומכים בגלל

פעילותכם "

"שמנו הוא

ארגון צבאי

לאומי."

"הסמל שלנו

הוא 2 אצבעות -

סמל לשבועת

אמונים."

”גם בזמן

מלחמת העולם

השנייה נילחם

בבריטים.”

”סמלנו הוא

מפת ארץ

ישראל השלמה

ורובה.”

”פרשנו מההגבה

כי נמאס לנו

ממדיניות

ההבלגה. צריך

להילחם!”

”שמנו הוא

לוחמי חירות

ישראל.”

"רק כן,

מסמלת את

האמונה שיש רק

דרך אחת

להשגת

המטרה."

”אנחנו אמנם

המחלת הקטנה

ביותר אך אין זה

אומר שאנחנו לא

צודקים.”

”שתי גדות

לירדן

זו שלנו

וזו גם כן.”

”אתם פועלים

בניגוד לדעת

השלטון.”

"אפשר להשיג

את תמיכת

הבריטים ע"י

שכנוע."

"אתם פועלים

בדרך

לא מוסרית."

”הסמל שלנו

הוא חרב

וענף של זית.”

”אנחנו מאמינים

שצריך לשתף

פעולה עם

הבריטים.”

”היינו המחותרת

הראשונה

מבין השלוש.”

ההגנה

אצ"ל

לה"י

מטווחיזון

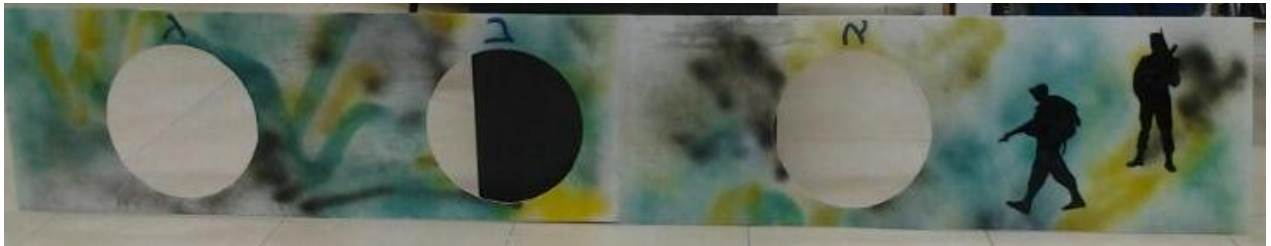

חומרים:

- פוליגל גדול ובו 3 חורים המסומנים ב א,ב,ג
- כדור, חץ וכדומה
- שאלות בנושא מחתרות בנוסח שאלון אמריקאי

מהלך הפעילות:

כל ילד בתורו נשאל שאלה. ידע את התשובה- מנסה גם לקלוע את הכדור לחור המתאים עפ"י התשובה שענה.

השאלות והתשובות לחידון

1. באיזו שנה הוקם ארגון "ההגנה"?
- א. 1920
ב. 1900
ג. 1948
2. מי שלט בארץ בתקופת המחתרות?
- א. השלטון העות'מני
ב. השלטון הטורקי
ג. המנדט הבריטי
3. איך נקרא המבצע בו העלו יהודים לארץ באופן בלתי חוקי?
- א. סליק
ב. העפלה
ג. הבלגה
4. יחידה צבאית שפעלה בתוך מחתרת ההגנה?
- א. הלח"י
ב. השומר
ג. הפלמ"ח
5. מה זה סליק?
- א. שם של ספינת מעפילים.
ב. מחבוא של נשק ומסמכים סודיים.
ג. שם סודי לבריטים אותם רצו לסלק.
6. מי היתה המחתרת הקטנה ביותר?
- א. הגנה
ב. אצ"ל
ג. לח"י
7. איך נקרא ספר החוקים הבריטי שהגביל את העליה לארץ?
- א. הספר הלבן
ב. הספר השחור
ג. הספר הלוחם
8. הארגון הזמני שבו פעלו כל המחותרות יחד?
- א. תנועת המושבים
ב. תנועת המרי העברי
ג. תנועת ההיסטוריה
9. מהם ראשי תיבות אצ"ל?
- א. ארגון צופה לעתיד
ב. ארץ צבאית לאומית
ג. ארגון צבאי לאומי
10. מהם ראשי תיבות לח"י?
- א. לחיי בגין
ב. לוחמה יהודית
ג. לוחמי חירות ישראל
11. אניית מעפילים מפורסמת שהצבא הבריטי תקף.
- א. ארגנטינה
ב. אקסודוס
ג. אגוז
12. פוצצו אותנו כלילה.
- א. גשרים
ב. גרזנים
ג. גדודים עבריים
13. מדיניות האיפוק של ההגנה נגד הבריטים נקראת:
- א. העפלה
ב. הבלגה
ג. השלמה
14. שיטה מהירה להקמת ישובים:
- <א. חומת גדר
-
- ב. חומה ומגדל
-
- ג. חץ וקשת
15. לחמנו נגד הבריטים:
- א. לוחמי חירות ישראל
ב. למען אחי ורעי
ג. לוחמים חופשיים

חידון מטווח יום מחתרות

באיזו שנה הוקם ארגון "ההגנה"?

א. 1920

ב. 1900

ג. 1948

מי שלט בארץ בתקופת

המחתרות?

א. השלטון העות'מני

ב. השלטון הטורקי

ג. המנדט הבריטי

**איך נקרא המבצע בו העלו
יהודים לארץ באופן בלתי חוקי?**

א. סליק

ב. העפלה

ג. הבלגה

יחידה צבאית שפעלה בתוך

מחתרת ההגנה?

א. הלח"י

ב. השומר

ג. הפלמ"ח

מה זה סליקה?

א. שם של ספינת מעפילים.

ב. מחבוא של נשק ומסמכים סודיים.

ג. שם סודי לבריטים אותם רצו

לסלק.

מי היתה המחתרת הקטנה ביותר?

א. הגנה

ב. אצ"ל

ג. לח"י

**איך נקרא ספר החוקים הבריטי
שהגביל את העלייה לארץ?**

א. הספר הלבן

ב. הספר השחור

ג. הספר הלווחם

הארגון הזמני שבו פעלו

כל המחתרות יחד?

א. תנועת המושבים

ב. תנועת המרי העברי

ג. תנועת ההיסטוריה

מהם ראשי תיבות אצ"ל?

א. ארגון צופה לעתיד

ב. ארץ צבאית לאומית

ג. ארגון צבאי לאומי

מהם ראשי תיבות לח"י?

א. לחיי בגין

ב. לוחמה יהודית

ג. לוחמי חירות ישראל

**אניית מעפילים מפורסמת
שהצבא הבריטי תקף.**

א. ארגנטינה

ב. אקסודוס

ג. אגוז

פוצצו אותנו בלילה.

א. גשרים

ב. גרזנים

ג. גדודים עבריים

מדיניות האיפוק של ההגנה נגד

הבריטים נקראת:

א. העפלה

ב. הבלגה

ג. השלמה

שיטה מהירה להקמת ישובים:

א. חומת גדר

ב. חומה ומגדל

ג. חץ וקשת

לחמנו נגד הבריטים:

א. לוחמי חירות ישראל

ב. למען אחי ורעי

ג. לוחמים חופשיים

מספרים על חוויות הקומזיץ כחלק מהווי המחתרות. יושבים מסביב למדורה, מנגנים ושרים שירי מחתרות. ומספרים סיפורים על אותם הימים... סיפורי העפלה וגבורה...

הקומזיץ היה חלק מהווי הפלמ"ח, מפגש חברתי סביב המדורה.

מקור המילה הוא ביידיש: "קום זיץ" כלומר: "בוא שב".

צריך לזכור שהחלוצים היו חבר'ה צעירים, אידיאליסטים, שעזבו בית ומשפחה באירופה, ויתרו על לימודים ובאו ליבש ביצות בארץ ישראל. היה להם קשה בארץ, חום, מחלות, טיפוס ומלריה ועבודה פיזית קשה.

לא בדיוק התנאים שהיו רגילים להם...

ובכל זאת הם שרו... בדרך לעבודה, בחזרה מן העבודה וגם בזמן העבודה. וכשחזרו הביתה התיישבו ליד המדורה, פטפטו קצת, אכלו קרטושקעס (תפוחי אדמה מהמדורה) ובעיקר שרו ולפעמים אפילו יצאו בריקוד הורה.

מה הם שרו?

שירים ציונים ופטריוטים: 'שאו ציונה נס ודגל', 'חושן, אחים חושן, לארץ אבותינו'.

כשעלתה העליה מרוסיה, הם הביאו איתם את השירים הרוסיים והלבישו עליהם מילים עבריות: 'לבלבו אגס וגם תפוח', 'קלינקה', וקטיושקה.

חיים חפר נהג לספר שבקומזיצים של הפלמ"ח, בין השמירות, לפעמים הם צלו תרנגולת, שהם לא גנבו מהלול של הקיבוץ, חס וחלילה, אלא רק שאלו אותה.

שושנה שושנה

מילים: חיים חפר

שושנה, שושנה, שושנה,
ירח נישא אל ענן,
כמוהו אלייר, שושנה -
ביום עוד יפליג קפיטן.

היה ים סוער, התורן חרק,
חרטום הספינה כמעט ונשחק,
אך יוסקה על כל העניין התגבר -
וזמר עליז כה זימר:

שושנה, שושנה, שושנה...

ב"שלוש עשרה" דן הרים עוד כוסית,
ולפתע הגיחו ספינות המשחית:
אך דני אמר: "מעלש, נסתדר"
וזמר עליז כה זימר:

שושנה, שושנה, שושנה...

הייתה זאת פיגורה מאוד עלובה
עת שמוליק הגוץ לקפריסין הובא,
אך גם עת ישב אחרי הגדר -
הוא זמר עליז כה זימר:

שושנה, שושנה, שושנה...

מסע הימים הגיע לסוף,
סירות עם גימאעה, אורות מן החוף.
ואז אל שושנה כל איש הסתער -
וזמר עליז כה זימר:

שושנה, שושנה, שושנה...

שיר הפינג'אן

מילים: חיים חפר

הרוח נושבת קרירה,
נוסיפה קיסם למדורה,
וכך בזרוצות ארגמן
באש יעלה כקורבן,
האש מהבהבת,
שירה מבלבלת,
סובב לו, סובב הפינג'אן ...

האש לקיסם תלחש:
אדמו כה פנינו באש
אם לנו תגבורת תותן
מכל בדל ענף שבגן,
כל עץ וכל קרש
ישיר אזי חרש,
סובב לו, סובב הפינג'אן ...

וזאת, בלא תוספת שבחים.
מלאכת משקה המלכים:
קפה וסוכר בו יותן
ומים - מחצית הקנקן
ירתח פעמיים -
הוסיפו קצת מים,
סובב לו, סובב הפינג'אן ...

מי שמאמין

מילים: יוסי גיספאן

בכל מקום, כל הזמן
יש לכולנו מגדול ועד קטן
ימים יפים, וגם פחות
ובניהם תשובה לכל השאלות

יש אלוקים אחד גדול
הוא בעולם הזה נותן לנו הכל
בין אפלה לקרן אור
את הנתיב אנחנו רק צריכים לבחור

וזה ידוע החיים הם מתנה
הכל צפוי והרשות נתונה

מי שמאמין לא מפחד
את האמונה לאבד
ולנו יש את מלך העולם
והוא שומר אותנו מכולם

העם הזה הוא משפחה
אחד ועוד אחד זה סוד ההצלחה
עם ישראל לא יוותר
תמיד על המפה אנחנו נשאר

וזה ידוע חיים הם מתנה
הכל צפוי והרשות נתונה

מי שמאמין לא מפחד ...

מצוה גדולה להיות בשמחה
להיות בשמחה תמיד.